

**UNIVERSITAT
JAUME·I**

**TREBALL FINAL DE GRAU EN MESTRA
D'EDUCACIÓ INFANTIL**

**INCORPORAR ELS ESPAIS
D'APRENENTATGE EN UN
COL·LEGI AMB NOMENAMENT
CAES**

Nom de l'alumna: Beatriz Ventura Arnal

Nom del tutor de TFG: José Vicente Gil Noé

Àrea de Coneixement: Didàctica de les Ciències Socials

Curs acadèmic: 2017-2018

ÍNDEX

AGRAÏMENTS	3
RESUM	4
1. JUSTIFICACIÓ	5
2. INTRODUCCIÓ TEÒRICA: ESTAT DE LA QÜESTIÓ	6
3. METODOLOGIA	8
4. RESULTATS	10
5. CONCLUSIONS	20
6. BIBLIOGRAFIA	22
7. ANNEXOS	24

AGRAÏMENTS

Perquè un treball tinga èxit, es necessiten molts mesos de treball per poder informar-me de tot el que envolta la temàtica tractada. He de dir que açò no haguera sigut possible sense l'ajuda del centre d'acció educativa singular, on em trobe fent les pràctiques, en concret a la meua mestra supervisora, la qual m'ha oferit tota la informació que he necessitat sobre un centre CAES. Però, sobretot la gran ajuda i col·laboració per part de les mestres del Col·legi Pintor Sorolla de les Alqueries, on vaig fer les pràctiques el curs passat, ja que m'han donat informació rellevant sobre els espais d'aprenentatge, la qual cosa m'ha facilitat molt el treball.

A més a més, també vull agrair l'ajuda del meu tutor, José Vicente Gil, ja que m'ha ajudat en tot el que he necessitat per portar a terme aquest treball i així, aconseguir un bon resultat.

Per últim, vull agrair als membres que estaran presents en la meua defensa oral i a les persones que van a valorar aquest treball.

RESUM

A partir de l'experiència amb el pràcticum I, on vaig poder veure com es treballa la metodologia dels ambients en educació infantil, més l'experiència que he tingut en el pràcticum II en un col·legi amb alumnes amb necessitats de compensació educativa, m'ha portat a interessar-me per aquesta temàtica. D'una banda, s'ha fet un recorregut bibliogràfic on diversos autors ens parlaran sobre els ambients en una aula d'infantil i les habilitats i els coneixements que els aporta als infants, i d'altra banda, es nomenaran alguns articles i diferents pàgines web de centres on imparteixen aquesta metodologia que parlaran sobre les seues experiències, els beneficis i la importància d'aplicar els ambients a les aules d'infantil.

A partir d'aquesta recerca dissenyaré quatre ambients perquè es duguen a terme en un col·legi amb alumnes amb compensació educativa, on es vol aconseguir un aprenentatge significatiu a través del joc, on tots els alumnes siguin participants del seu propi aprenentatge. Aquests ambients són l'ambient d'art, de construccions, de la casa i el barri i d'experimentació.

Finalment, s'ha aplegat a unes conclusions que són aquestes: la implantació dels ambients en un col·legi amb nomenament CAES, seria un bon recurs per a incrementar les capacitats dels infants amb aquestes característiques i ajudaria a apropar a les famílies a l'escola i, també als nens i nenes. A més, en la part final del treball, s'ha creat una possible línia de treball per a fomentar la participació amb les famílies dins de l'aula i crear un clima de confiança entre la família i l'escola.

Paraules clau: ambients, educació infantil, compensació educativa, aprenentatge significatiu

1. JUSTIFICACIÓ

En Educació Infantil és de vital importància l'aprenentatge significatiu, el contacte, les relacions entre els diferents nens i nenes que s'estableixen dins d'una aula d'infantil. Dins de les aules es creen experiències, sensacions, vivències que comparteixen els alumnes entre ells. Els espais que s'ofereixen als nens i nenes en l'escola és on passen la majoria del temps, on es relacionen amb els objectes i amb els altres, on aprenen, experimenten, adquireixen nous coneixements. En aquests espais l'alumne coneix i pot arribar a establir vincles afectius amb les persones amb les quals conviu i es relaciona, tornant-se per aquest motiu llocs significatius (Castro i Morales, 2015).

A partir de la importància de l'espai en l'àmbit de l'educació és com es desenvolupa el mètode de treball per ambients, que organitza als alumnes, l'espai i els materials, d'una manera diferent. El concepte d'ambient engloba tant a l'espai, com a la llum, el so, el color, els materials o el mobiliari. Aquests elements són molt importants a l'hora d'influir en l'aprenentatge dels nens i nenes, oferint-los un ambient confortable, acollidor, agradable i, al mateix temps, potenciant les seues capacitats d'acord als seus interessos i necessitats. Hi ha autors com Montessori (Iraís García-chato, 2014) que pensen que per a constituir un ambient d'aprenentatge com a tal, s'han d'incloure els materials dins d'aquests elements físic-sensorials.

Aquest Treball Final de Grau sorgeix a partir de l'estança en el pràcticum I, en el Col·legi Pintor Sorolla de les Alqueries, en el curs 2016-2017. Les mestres d'Educació Infantil es van llençar a iniciar una nova metodologia per als alumnes i, també, per a elles. La resposta d'aquesta iniciativa, va ser molt gratificant per al personal docent, tant les mestres com l'equip directiu. Era una proposta que creava certs dubtes. En cada una de les aules ja hi estaven els racons: espai on els nens i nenes passaven llargues estones, i on aprenien molts coneixements. Però, es van adonar que els nens no compartien experiències, no eren independents, estaven molt pendents els uns dels altres. Doncs, van estar observant el funcionament dels espais d'aprenentatge en altres col·legis on ja impartien aquesta metodologia i es van adonar que els nens i nenes eren més autònoms, es creaven més interaccions entre ells, vivien noves experiències, descobrien coses noves i, també, s'enriquien de les capacitats dels altres.

A partir d'aquesta estança, de la documentació teòrica i de les experiències d'altres escoles que imparteixen aquesta metodologia, centre el plantejament del meu Treball Final de Grau. La proposta és introduir els espais d'aprenentatge en un col·legi amb nomenament CAES, un centre d'acció educativa singular. El punt de partida és la convicció de què aquesta metodologia resultaria molt beneficiosa en un col·legi amb aquestes característiques, ja que en aquest centre més del 90% dels xiquets són de nacionalitat marroquina i no coneixen cap de les nostres llengües. Amb aquesta forma de treball, iniciarien un apropament a la nostra llengua, també afavoreixen la cooperació, la interacció entre els alumnes, a conèixer a si mateixos, incrementar la

creativitat. A més, en una escola és molt important l'aprenentatge dels alumnes, però sobretot de la manera en què l'adquireixen, ja que aquesta pot influir molt considerablement en els coneixements que cada nen i nena pot arribar a aconseguir, tenint en compte, les seues capacitats i ritmes d'aprenentatge.

Encara que el treball per ambients és un mètode que s'està treballant i que es va coneixent i aplicant, és difícil trobar bibliografia, referències, indicacions, propostes o idees. Davant d'aquesta falta d'informació i referències, aquest treball podria servir per a crear expectació i interès sobre aquesta temàtica i que es continue estudiant i investigant. Pense que és un tema important per a la comunitat educativa. Així, un dels objectius és donar-ho a conèixer per si pot ser útil per a altres escoles. A més, crec que és important no donar-lo a conèixer només des d'un punt de vista teòric o de forma especulativa, sinó dissenyant-lo, analitzar els resultats i traient conclusions que puguin ser útils i punts de partida per al seu ús.

En definitiva, els principals objectius del meu Treball Final de Grau seran fer una revisió teòrica sobre els espais d'aprenentatge, veure la influència d'aquests en les aules d'infantil i recollir experiències d'altres escoles, i mostrar una proposta que servisca per a introduir els espais d'aprenentatge en un col·legi amb nomenament CAES.

2. INTRODUCCIÓ TEÒRICA: STAT DE LA QÜESTIÓ

En primer lloc, caldria fer un aclariment terminològic per a evitar qualsevol ambigüitat o confusió. El terme «espai» es refereix als locals destinats a l'activitat, caracteritzats pels objectes, materials didàctics, mobiliari i decoració, és a dir, a l'espai físic. Doncs, el terme «ambient» fa referència al conjunt de l'espai físic i a les relacions que en ell s'estableixen, és a dir, les relacions interindividuals i els efectes entre els nens i el que els envolta. (Zabalza, 1996).

Respecte al concepte d'espai i ambient com a element curricular, Zabalza (1996) considera que ambdues dimensions es troben vinculades entre si, ja que tots i cadascun dels elements que les conformen són, en si mateixos, contingut d'aprenentatge. Per tant, tot i que es volen desenvolupar els aspectes referents a l'organització d'espais i ambients en apartats diferenciats, és inevitable no vincular-los.

La pedagogia de Maria Montessori, és la principal en introduir els ambients d'aprenentatge en les aules d'infantil. Les àrees que englobaven aquesta pedagogia, com per exemple, la vida sensorial, les matemàtiques o el llenguatge es reproduïen en un ambient completament organitzat basant-se en aquests continguts, i així, fomentar l'autoaprenentatge dels nens i nenes. Aquests espais permeten que l'infant es desenvolupe sense la necessitat de la supervisió constant del mestre, ja que aquest, sols fa de guia. No obstant això, com recorda Velasco (2018) també ha estat influenciat per la metodologia de Maurici i Rebeca Wild, basada en les experiències de la pedagogia de Maria Montessori, a més de les investigacions de Piaget, entre altres. Aquest

matrimoni va crear una escola amb el nom de «El Pesta», on any rere any, modificaven i incloïen noves estratègies, una d'elles, dividir els espais en diferents ambients d'aprenentatge, creant uns materials específics per a cadascun d'ells.

El disseny dels ambients d'aprenentatge ha de ser lliure, ordenat, relaxat i segur, a més, anar renovant el material i adaptar-lo a les necessitats de cada nen i nena, tenint en compte les seues necessitats i interessos. Com bé afirma (Montessori, 1994, 19): «l'ambient ha de reproduir la vida natural, la qual permetrà que les relacions interpersonals estiguen basades en el respecte, i en la cortesia i en l'afecte. Sols així l'infant adquirirà equilibri emocional, interès per l'aprenentatge, disciplina exterior i interior i, com a conseqüència de tot això, construcció personal».

Els infants estan barrejats en diferents nivells, és a dir, els ambients estan formats per alumnes de 3, 4 i 5 anys, aquest internivell afavoreix la col·laboració, la participació, la interacció i la cooperació entre els alumnes, on els més majors fan de model dels més menuts. Els infants es converteixen en constructors i protagonistes del seu propi aprenentatge. Els espais d'aprenentatge de l'escola han de ser rics i han de permetre que l'infant desenvolupe una tasca lliure. El mestre procurarà que els objectius de l'espai siguen explícits i ajudarà als alumnes a posar paraules als seus pensaments i a les seues accions. La tria dels espais és lliure, però, en fer-la, l'infant es compromet de manera conscient a actuar-hi de manera correcta. (Comas, 2012).

El mestre/a desenvolupa un paper de guia, ha de ser facilitador de l'exploració lliure, de les activitats, és a dir, les activitats realitzades als ambients no han d'estar dirigides. El mestre/a ha d'acompanyar a l'infant, fer de guia i motivar-lo. Aleshores, a l'hora d'avaluar a l'infant el mestre/a, ho fa mitjançant l'observació individual de cada nen i nena, en les relacions amb els altres, amb si mateix, amb els diferents ambients, observant els diferents processos pels quals passa l'infant, habilitats i, les possibles necessitats. Aquest rol de mestre té molt a veure, salvant les diferències, amb els que planteja Rousseau, en el que l'alumne és un ésser completament distint de l'adult, sotmés a les seues pròpies lleis d'evolució, pel que l'educació ha de centrar-se a desenvolupar eixa intel·ligència innata de forma natural. (Velasco, 2018).

Per acabar, cal mencionar que la recerca d'informació ha estat complicada, ja que l'escassetat de treballs relacionats amb els ambients d'aprenentatge és prou alta. La conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Deport (CEFIRE), em va proporcionar un llistat d'alguns centres que imparteixen aquesta nova metodologia, però a l'hora de la recerca, m'he adonat que algunes pàgines web d'aquests centres no hi eren del tot rellevants i no m'oferien la informació que hi necessitava. Al marge d'això hi ha una sèrie de centres que m'han paregut interessants i atractius com són, Congrés Indians, Can Manent, Escola dels Encants, Pompeu Fabra i Lluís Millet. La gran majoria s'hi troben a Catalunya, entre ells comparteixen l'enriquiment que té aquesta metodologia cap als infants, a més, de ser un entorn estimulant on s'incrementa l'autonomia de l'infant i el coneixement d'un mateix, i entre iguals. Aquests centres s'han aproximat a la temàtica posant-lo

en pràctica i a més, han publicat les seues experiències en blogs i pàgines webs. Altres centres com és el cas de Congrés Indians i bressol Sant Nicolau i El Martinet i JM Céspedes també ho han fet en format vídeo, preocupant-se per aquesta metodologia. Hi ha articles com *Los ambientes de aula que promueven el aprendizaje, desde la perspectiva de los niños y niñas escolares de Castro-Pérez, M., i Morales-Ramírez, M. E.*, és un article que fa una referència teòrica sobre la temàtica a tractar. Altre article com *Ambiente de aprendizaje: su significado en educación preescolar*, es preocupa per aquesta metodologia fent una referència teòrica al significat de la paraula ambient. Per últim, altre article fa referència a la temàtica de manera conceptual, *Ambientes de aprendizaje: una aproximación conceptual*.

3. METODOLOGIA

Per a portar a terme aquest treball s'ha escollit la modalitat de Treball Final de Grau professionalitzador. Els principals objectius són treballar la recerca i documentació, proposar noves idees i crear materials didàctics, nous aprenentatges, en definitiva desenvolupar una acció professional més o menys original de manera que es pugui aprofitar per a la comunitat educativa.

Dins d'aquest treball es durà a terme una proposta d'espais diferents en educació infantil, on els infants compartiran experiències i aprenentatges amb infants de diferents nivells, és a dir, espais barrejats amb nens de 3, 4 i 5 anys. Aquestes propostes s'impartiran en un centre d'acció educativa singular (CAES), que es caracteritza per tindre més del 30% dels alumnes que pertanyen a minories ètniques o culturals en situació de desavantatge social, a més d'una incorporació tardana al sistema educatiu.

La metodologia pròpia d'un CAES condiona la meua proposta. En aquest centre he tingut en compte les carències que en casa els infants no hi tenen, com per exemple, la individualització de cada infant, fer una educació no uniforme tenint en compte les seues capacitats, necessitats i interessos, li he donat molta importància a les necessitats bàsiques de l'alimentació, salut, higiene i afecte. També he tingut en compte que cada nen i nena ha de tindre un aprenentatge significatiu, de manera que els infants participen del seu propi aprenentatge, a més, també he tingut en compte les experiències i coneixements que posseeix cadascun, potenciant un enfocament globalitzador, per tal d'oferir coneixements que siguin vàlids per a la vida en qualsevol dels seus aspectes. No obstant això, cal donar-li molta importància a la socialització i la cooperació entre els alumnes i iguals, creant zones de desenvolupament pròxim. Si s'aconsegueix complir aquests principis metodològics en aquest tipus de centre, s'aconseguirà que els infants d'un centre amb nomenament CAES isquen d'aquest amb els mateixos objectius assolits que els infants d'un centre ordinari. Per tant, la implantació dels espais d'aprenentatge en aquest tipus de centre serà molt beneficiosa per als infants, ja que suposa una millora en el treball dels mestres, una millora

amb els alumnes i amb les relacions interpersonals, i a més a més, una millora amb l'espai escolar.

La metodologia que s'ha utilitzat en aquest treball sobre els espais d'aprenentatge està basada en la recerca d'informació de diferents autors, com són Montessori i el seu llibre *Ideas generales sobre mi método*, i Zabalza, amb el llibre *Calidad en la educación infantil*, que amb les seues metodologies i teories donen molta importància a l'aprenentatge significatiu de l'infant, que tinga una autonomia, un ambient on de manera lliure aprenga nous coneixements a partir de les seues pròpies experiències i relacions que en ell s'estableixen. La recerca s'amplia amb revistes i treballs de grau on exposen les seues opinions sobre els espais d'aprenentatge i els beneficis que aporten a les aules d'infantil. A més, aquest Treball Final de Grau és un treball de camp per l'escassetat d'informació que hi ha sobre els espais d'aprenentatge. S'ha fet una exhaustiva recerca a diferents escoles on imparteixen aquesta metodologia i se li ha donat molta importància a les experiències i opinions dels diferents centres, les quals em donen informació sobre la temàtica a tractar.

En primer lloc, es recopila informació teòrica de diferents autors experts amb la matèria. A partir d'aquesta recerca s'aconsegueix saber d'on venen els inicis d'aquesta metodologia, com es treballa, com es crea i la rellevància que té avui dia, dins de la comunitat educativa. En segon lloc, i des del meu punt de vista, la més transcendent consisteix a recollir opinions i experiències de diferents centres, a través de les webs escolars que ofereixen en la xarxa, ja que són experiències pròpies de membres de la comunitat educativa, i per tant, diferents opinions. A més, el CEIP Pintor Sorolla de les Alqueries, utilitza aquesta metodologia i vaig tindre l'oportunitat de viure aquesta experiència en primera persona.

Després d'haver recopilat tota la informació necessària i traure unes conclusions al respecte, realitze una proposta d'espais d'aprenentatge en un col·legi amb nomenament CAES. Aquesta nova metodologia, com bé diu Duarte, (2003) tracta de propiciar un ambient que possibilita la comunicació i la trobada amb les persones, donar lloc a materials i activitats que estimulen la curiositat, la capacitat creadora i el diàleg, i on es permeta l'expressió lliure de les idees, interessos, necessitats i estats d'ànim de tots els nens i nenes, en una relació ecològica amb la cultura i la societat en general. La disposició dels materials és causa de molts diferents esdeveniments a l'aula, com afirma Loughlin i Suina (1994) poden influir en l'atenció, les destresses, l'interés dels alumnes, a més, també suggereix activitats d'aprenentatge.

El paper del mestre és molt important i molt influent. Com bé diu (Montessori, 1994, 54): «La mestra aprèn un nou art, i en comptes d'imposar i forçar nocions en el cap del nen, el guia en el seu ambient, en el qual cada cosa correspon a les necessitats internes pròpies de la seua edat».

Aquesta metodologia és una manera nova d'aprendre on l'infant és el protagonista del seu propi aprenentatge i en un col·legi amb aquestes característiques seria de molta ajuda, ja que són espais que respecten la diversitat i els diferents ritmes d'aprenentatge de cada infant.

L'elecció d'encaminar aquest treball amb aquesta metodologia i no una altra, sols es deu que ajuntant la informació teòrica dels experts i les diferents experiències dels diferents centres, he tret conclusions sobre aquesta nova forma de treballar que aportaria grans beneficis a alumnes amb necessitats de compensació educativa.

4. RESULTATS

Els ambients es construeixen amb molta cura, utilitzant cada racó, aprofitant cada material, perquè sempre hi tinguen una finalitat. Com bé diu Loughlin, i Suina, (1997) els professors poden disposar i col·locar fàcilment materials d'aprenentatge de manera que exercisquen un paper actiu en el procés ensenyament-aprenentatge. Els ambients, com bé afirma (Duarte, 2003) han d'establir una interacció comunicativa efectiva i circular entre el mestre, l'infant i el grup, considerar les diferències individuals, enfortir l'autoconcepte i autoestima en els alumnes i el mestre, el maneig de la classe ha de basar-se en sòlides relacions de grup. Per tant, es pretén crear ambients altament favorables per a la convivència social i els aprenentatges.

L'aprenentatge es crea a través de noves experiències, fomentant la participació i fent que aquesta siga més activa, constructiva, creativa i lliure. Cal recalcar, que la construcció de l'espai sempre es planteja tenint en compte les necessitats i interessos dels nens i nenes, potenciant les seues capacitats. No obstant això, el treball per ambients facilita la interacció amb l'entorn dels nens i nenes, a aprendre de forma autònoma de tot el que observen, manipulen i experimenten. Els ambients són espais completament actius on constantment es produeix un procés de diàleg entre els materials, els espais i les persones. A més, la relació entre nens i nenes de diferents nivells beneficia i potencia el desenvolupament de cada alumne.

Aquesta nova metodologia mostra uns espais concrets amb materials i recursos específics que donen l'oportunitat a l'infant que manipule, interactue, experimente i aprenga de forma independent, bé de forma individual o en grup. Són ambients de circulació lliure, els nens i nenes disposen de total llibertat i autonomia per circular pels diferents espais. Abans de començar a circular pels espais i per garantir un ordre i tenir controlats a cadascun dels alumnes. En cada aula d'infantil, les mestres tenen penjada la llista dels noms de la classe i al costat de cada nom una clau amb la foto de l'alumne. El nen o nena agafarà la seua clau i es dirigirà a l'espai que vulga anar, a cap nen se li dirigirà a cap espai. No obstant això, s'aconsellarà que hi vaja a espais que encara no haja visitat. Quan l'espai està ple de claus, els infants hauran d'anar a buscar altre espai que no estiga ple. Tots els nens i nenes dels diferents nivells, hauran de passar per tots i cadascun dels espais.

El docent passa a un segon pla, el seu rol queda rellevat a observar, estimular i orientar a l'alumne. És l'infant qui resol els seus reptes, qui decideix què fer, com, amb qui i fins quan. Dins de cada espai es realitzen diferents propostes, cadascuna es durà a terme durant tres setmanes i

tindran una durada de 45 minuts. Una vegada acabada la proposta, es reunirà el Cicle i comentaran cadascuna de les propostes dels diferents espais, posaran en comú les avaluacions que han tret de cadascuna de les propostes i veuran si s'han complit els objectius marcats, o si bé, fera falta alguna adaptació per algun alumne. Cadascun dels espais tindrà una graella amb els ítems a aconseguir. (Veure annexos 1, 2, 3 i 4).

La proposta d'ambients que plantege per a portar a terme en un col·legi amb nomenament CAES és la següent:

Els ambients estan distribuïts per diferents classes, aquests són:

- L'espai d'art.
- L'espai de la casa i el barri.
- L'espai de construccions.
- L'espai d'experimentació.

En tots els espais es treballen uns aspectes generals relacionats amb el desenvolupament de les capacitats pròpies de l'Educació Infantil, i uns altres de més específics relacionats amb les àrees curriculars. Es pretén un desenvolupament integral de totes les capacitats: físiques, motrius, afectives, comunicatives, d'imaginació, creativitat, atenció....

Cal recalcar que en tots els espais es posaran unes normes que tots i cadascun dels alumnes hauran de respectar. Sempre quan comence l'espai els nens i nenes les recordaran i les nomenaran en veu alta. Aquestes són: tindre cura del material de l'espai, compartir tot el que hi ha a l'espai amb la resta dels companys i arreplegar tot el material una volta finalitzat l'espai. S'ha d'inculcar als nens i nenes que ens agrada tornar l'endemà i que tot estiga net, cuidat i arreplegat.

4.1 Espai d'art

L'espai d'art, dóna l'oportunitat de què els nens i nenes s'immergeixen en el món de la pintura, coneguen pintors, els permet mostrar lliurement tota la seua creativitat al mateix temps que s'enriqueixen culturalment. És per açò, una de les raons que he elegit aquest espai, l'altra és que al Col·legi Pintor Sorolla de les Alqueries, vaig tindre l'oportunitat l'any passat de treballar en ell. Especialment, és un espai que em va demostrar com alumnes que hi estaven reprimits per les seues pors i inseguretats van evolucionar gratament, i van sorprendre, creant obres d'art que en el primer dia d'espai, mai ho hagueres pogut imaginar.

La creativitat es considera un element clau en el procés d'aprenentatge dels nens i nenes, per tant, l'art és entès com a part del desenvolupament integral de l'alumnat. En aquest ambient posem a l'abast de l'infant diferents materials plàstics perquè desenvolupen de manera lliure la seua creativitat, que puguen experimentar, crear i dissenyar xicotetes obres d'art, que siguen capaços de transmetre les seues emocions i se'n vagen de l'espai amb motivació i amb ganes de més. A l'espai d'art ficarem música de fons per als nens i nenes, perquè gaudisquen de la música

al mateix temps que es diverteixen sent artistes. La música ajuda a concentrar-se, a relaxar-se i estimula la productivitat i l'eficiència.

En aquest espai es tracta d'assolir tant els objectius com els continguts que s'estableixen en el Decret 38/2008. Les àrees que estan més relacionades amb aquest ambient, són l'àrea del coneixement de si mateixa i l'autonomia personal i l'àrea dels llenguatges: comunicació i representació. Alguns dels objectius que es volen aconseguir són: expressar sentiments, desitjos i idees per mitjà de l'expressió artística a través dels diferents llenguatges, conèixer els diferents llenguatges i aplicar tècniques perquè desenrotllen la imaginació i la creativitat, interpretar i produir imatges com una forma de comunicació i de gaudi, a fi de descobrir i identificar els elements bàsics de l'expressió artística. I, per últim, conèixer els diferents llenguatges i aplicar tècniques perquè desenvolupen la imaginació i la creativitat. Ambdues propostes estan connectades amb alguns dels continguts d'aquestes àrees: el cos i la pròpia imatge, el joc i el moviment, el llenguatge plàstic i el llenguatge verbal.

Les propostes que és duran a terme en aquest ambient són les següents: (Veure annex 5)

«Quadre multicolor»

A la classe hi haurà una mostra perquè els nens i nenes vegem en què consisteix la proposta. Els nens i nenes comentaran el que veuen, perquè creuen que serveix, què és, com es pot fer. També, comentaran quin és el material que s'ha utilitzat i com podem fer-lo servir. En tot moment, els infants manipulen i experimenten tots els materials que hi ha en l'ambient amb total llibertat. Entre els nens i nenes de diferents nivells observen i comenten el que veuen, així, s'enriqueixen i aprenen un dels altres de tot el que tenen al voltant. Quan els infants han acabat d'observar tot el que hi ha al seu al voltant, comencen amb l'activitat. Cal recalcar, que la mestra estarà acompanyant en tot moment a l'infant, no marcarà cap directriu.

Els objectius que es volen aconseguir són, en primer lloc, desenvolupar la creativitat mitjançant materials plàstics, al mateix temps que incrementen la imaginació i experimenten amb aquests materials. I, per últim, s'ha de tindre cura del material i recollir l'espai quan acaben. L'espai està distribuït amb dues taules llargues, perquè els nens i nenes tinguin suficient espai per a poder realitzar correctament la proposta. Damunt de les taules estarà repartit tot el material plàstic que necessiten els alumnes. Seguidament, repartirem a cadascun un full d'aquarel·la. La mestra/e, tindrà cinta aïllant preparada amb tires aleatòries, cadascuna d'una grandària diferent i cada alumne les pegarà al seu full de manera lliure, com ells vulguen. Entre els companys dels diferents nivells s'ajudaran, si és necessari, intervindrà la mestra. Posteriorment, passaran a pintar amb les aquarel·les les seccions del quadre que han quedat amb les tires. Finalment, una vegada és seca la pintura, es retira la cinta aïllant del full i ja tenim el nostre quadre multicolor. Els materials que s'utilitzaran en aquesta proposta són: fulls d'aquarel·la, cinta aïllant, pintura d'aquarel·la i pinzells.

«Donem forma»

Aquesta és una activitat sensorial que ajuda als infants a desenvolupar habilitats motors fines i gruixudes, i a incrementar la capacitat de concentració, a més, es proposen metes a curt i llarg termini. El fet d'experimentar amb aquest material és molt beneficiós per als infants, ja que els permet augmentar i desenvolupar la creativitat, socialitzar-se amb els companys, aprenen a treballar en grup i tenen la possibilitat d'explorar les seues capacitats artístiques. Amb el modelatge, l'infant desenvolupa la percepció tàctil i visual, treballen amb diferents materials, desenvolupen la capacitat d'observar les diferents característiques que pot tindre una figura (mida, proporció, forma). A més, totes aquestes capacitats desenvolupen la coordinació ull-mà, base per a la iniciació en la lectoescriptura. En aquesta proposta no hi haurà cap mostra, l'infant experimenta lliurement amb els materials i es familiaritza amb ells.

Els objectius que es volen aconseguir són, desenvolupar la motricitat fina i gruixuda a través d'activitats plàstiques, reconèixer els instruments de modelatge, al mateix temps que estimulen la creativitat i fomenten l'atenció. I, per últim i no menys important, que tinguen cura del material i recollir l'espai quan acaben. L'espai està distribuït amb dues taules juntes i al voltant cadires per als nens i nenes. Repartirem als alumnes un tros de pasta per a modelar. Seguidament, de manera lliure i sense cap directriu però, amb l'acompanyament del mestre, l'infant desenvolupa el seu potencial humà i comença a crear i a elaborar les seues pròpies figures. Quan ja les han elaborades, es deixaran que s'assequen damunt del paper de periòdic amb el nom de cadascun, així l'endemà una volta estan seques, agafen la seua figura i amb la pintura acrílica ho pintaran dels colors que més els agrade, personalitzant cadascuna de les figures. Els materials que utilitzaran en aquesta proposta són: pasta per a modelar, instruments de modelatge (ganivets de plàstic, motlles, formes), paper de periòdic, pinzells i pintura acrílica de diferents colors.

4.2 Espai de construccions

Els nens i nenes gaudeixen d'allò que fan i en aquest ambient creen el seu propi mon. El primer que fan és construir sense massa intenció, van omplint espais, juguen amb les formes i els colors, però a poc a poc les construccions s'omplen de contingut, comencen a tenir més intenció, simbolització, donen lloc a conversacions riques en llenguatge i faciliten la relació i l'intercanvi entre iguals i amb el mestre. Els diferents materials que disposen els nens i nenes a l'espai de construccions els orienta a desenvolupar una sèrie de jocs i a aprendre destreses manuals. No obstant això, els permet desenvolupar conceptes matemàtics d'orientació espacial, de raonament, de mesura, de quantitat, de classificació, de seriació, de lògica, d'atenció. Aquest ambient està en forma de racó a totes les aules d'infantil, ja que és una ferramenta que proporciona molts coneixements a través del joc. És un dels motius pels quals he decidit dissenyar aquest ambient,

l'altre, és que molts dels alumnes d'un centre CAES no tenen l'oportunitat de tindre aquests tipus de materials a casa, i sols poden desenvolupar aquests habilitats a l'escola.

Els objectius i continguts d'aquest espai, es tractaran d'assolir tenint en compte el Decret 38/2008. L'àrea que més present està en aquest espai és l'àrea del medi físic, natural, social i cultural, no obstant això, les altres àrees també tenen el seu protagonisme. Alguns dels objectius que es volen aconseguir són: adquirir, a través de la relació amb els altres, una progressiva autonomia personal, iniciar-se en les habilitats numèriques bàsiques, la noció de quantitat i la noció d'orde dels objectes, conèixer, representar i anomenar, a partir de l'observació, la descripció, la manipulació i el joc, els objectes de la vida quotidiana amb formes geomètriques planes: cercle, quadrat, rectangle i triangle i formes geomètriques de volum: esfera i cub i, per últim, iniciar-se en les habilitats numèriques bàsiques, la noció de quantitat i la noció d'orde dels objectes. Ambdues propostes estan connectades amb un dels continguts d'aquesta àrea: el medi físic: elements, relacions i mesura.

Les propostes que es duran a terme en aquest ambient són les següents: (Veure annex 6)

«Materials reciclats»

Les peces de construcció convencionals són reconegudes per tots els nens i nenes a les aules d'infantil. És un recurs molt popular entre els infants. Un conjunt de peces de construcció amb material reciclat és on naix realment el joc simbòlic, quan d'un material recreen alguna cosa diferent, les pedres es converteixen en cotxes, o un pal sembla un telèfon. Aquest material no estructurat els permet jugar sense límits, manipulant amb total llibertat tot el que tenen al seu voltant.

Els objectius que es volen aconseguir són, en primer lloc, manipular el material i descobrir possibilitats de creació d'estructures com per exemple: cases, cabanes, torres, corralets, barques, castells, en segon lloc experimentar amb el pes, l'alçada, el volum, les formes, l'equilibri, consistència de les estructures, al mateix temps que descobreixen conceptes matemàtics com dins-fora, alt-baix, llarg-curt, davant-darrere, a través de. Altre objectiu és que tot l'alumnat ha de participar i col·laborar en construccions col·lectives. Per últim, tenir cura del material i recollir l'espai quan acaben. Tot el material reciclat estarà distribuït per tot l'espai. D'entrada, els nens i nenes manipulen el material, l'observen i experimenten amb ell de manera lliure, sense cap directriu. Seguidament, comença el joc de la creació i es converteixen en arquitectes. Poden treballar en grup o bé, de manera individual. Els materials que utilitzaran en aquesta proposta són: tubs de cartó reciclats de diferents mides, tacs de plàstic, suro, cordes, botelles de diferents grandàries.

«La ciutat»

Amb aquesta proposta, conservarem el material reciclat de la proposta anterior i afegirem material de construcció i joguines. Així, tots els nens i nenes tindran a l'abast tot el material i elegiran segon els seus interessos. El joc simbòlic està present i ajuda a crear conversacions riques en llenguatge, a més aprenent a treballar en grup. Com són grups internivell, és molt enriquidor, entre els nens i nenes s'ajuden en tot moment i el rol de la mestra sols serà observar i acompanyar a l'infant. El material que està present en aquest espai està més familiaritzat amb els nens i nenes, ja que són joguines que poden tenir al seu abast en les seues cases.

Els objectius que es volen aconseguir són en primer lloc, experimentar amb conceptes com la velocitat i la distància, apropar l'ordre, la responsabilitat i la seguretat vial al món de la infància, desenvolupar el llenguatge oral imaginant i compartint històries, experimentar amb el pes, l'alçada, el volum, les formes, l'equilibri, consistència de les estructures, descobrir conceptes matemàtics com dins-fora, dalt-baix, llarg-curt, davant-darrere, lluny-prop de i a través de. I, per últim que els nens i nenes tinguen cura del material i participen activament en el muntatge i la recollida de la pista i els seus accessoris. El material estarà repartit per tot l'espai. Els nens i nenes experimentaran lliurement amb el material fent les seues pròpies construccions. Finalment, entre el grup hauran de construir una ciutat utilitzant tot el material que tenen a l'abast. Els infants gaudeixen compartint històries amb la resta de companys, al mateix temps que estan adquirint nous aprenentatges. Els materials que s'utilitzaran en aquesta proposta són: pistes, trens, accessoris, cotxes, aeroport, port, pàrquing, senyals de trànsit i el material reciclat de la proposta anterior.

4.3 Espai de la casa i el barri

El joc simbòlic es considera molt important en l'etapa dels infants, és un dels majors instruments d'aprenentatge. El joc els ajuda a interactuar entre si, desenvolupen la imaginació, la creativitat, imiten a altres, es posen en el seu lloc i a poc a poc, van construint una sèrie de narracions simbòliques, que després es converteixen en narracions compartides. En aquest espai es comparteixen emocions positives i negatives i també, aprenen a prendre decisions personals i en grup. D'aquesta manera la intel·ligència emocional i racional es desenvolupen mitjançant el joc.

Dels quatre ambients que he dissenyat, aquest és el més complet. Un dels principals motius per els quals m'he decantat a l'hora de crear aquest ambient, és que mitjançant el joc permet inculcar hàbits d'higiene i alimentació que són tan necessaris en l'etapa d'infantil. En l'alumnat d'un centre CAES són notables aquestes carències, per tant, aquest espai és perfecte per acabar amb

aquests dèficits. Cal mencionar que en aquest espai es recalcaran les normes nomenades anteriorment, són imprescindibles perquè no hi haja conflictes.

Tenint en compte el Decret 38/2008 aquest espai tracta d'assolir tant els objectius, com els continguts de les àrees del currículum. Sobretot en aquest espai és dóna més importància a l'àrea del coneixement de si mateix i l'autonomia personal i l'àrea dels llenguatges: comunicació i representació. No obstant això, és tindran en conter l'àrea del medi físic, natural, social i cultural. Alguns dels objectius que es volen aconseguir són: el coneixement del propi cos i les seues possibilitats d'acció, adquirint de manera progressiva una precisió més gran en els gestos i moviments, descobrir i utilitzar les pròpies possibilitats motrius, sensibles i expressives, adoptant postures i actituds adequades a les diverses activitats que exerceix en la seua vida quotidiana, conèixer, manifestar i explicitar els propis sentiments, les emocions i les necessitats, i respectar els dels altres, descobrir, a través dels diferents llenguatges, el seu propi cos i les seues possibilitats d'expressió i comunicació, conèixer els diferents llenguatges i aplicar tècniques perquè desenvolupen la imaginació i la creativitat. I, per últim, un molt important, adquirir hàbits relacionats amb el benestar, la seguretat personal, la higiene i la salut, així com d'orde, constància i organització relacionats amb les diverses tasques. Ambdues propostes estan connectades amb els continguts d'aquestes àrees: el cos i la pròpia imatge, el joc i el moviment, l'activitat i la vida quotidiana, l'atenció personal i la salut, el llenguatge plàstic, el llenguatge corporal i el llenguatge verbal.

Les propostes que és duran a terme en aquest ambient són les següents: (Veure annex 7)

«La casa»

Amb aquesta proposta l'infant adquireix unes habilitats personals a partir del joc, desenvolupant la capacitat de relació amb els altres. Creen nou personatges, escenifiquen històries amb els diferents llenguatges, representen diferents rols imitant accions de la vida quotidiana. El joc simbòlic els permet representar la vida real, reproduir el món que els envolta. En aquest ambient es potencia l'autonomia de l'infant, ja que a través del joc comparteixen i reproduïxen les seues experiències més personals.

Els objectius que es volen aconseguir són: En primer lloc, relacionar-se amb els altres i adquirir progressivament pautes de convivència i de relacions socials, exercitar-se en l'ús de la llengua a través del joc, fent una recreació del context significatiu de la casa el més real possible, que apliquen els aprenentatges lingüístics adquirits a una situació comunicativa concreta, un altre objectiu seria incrementar la competència lingüística dels alumnes, que reproduïxen mitjançant el joc simbòlic, escenes quotidianes, reals o de ficció, arribant a crear seqüències de joc ordenades. Un objectiu molt important en aquest ambient és cooperar en el joc amb altres companys/es,

assumint un rol simbòlic determinat, exterioritzant les emocions i sentiments que desperta el joc, a més, desenvolupen habilitats motrius complexes: bressolar, donar menjar, escombrar, rentar nines, també els permet conèixer com s'utilitza i quines són les funcions dels objectes i materials d'ús habitual. I, per últim i no menys important col·laborar amb el mestre/a i els companys i companyes, en el manteniment de l'ordre i la neteja i tenir cura del material. El material estarà distribuït per tot l'espai i estarà compost de tota mena d'objectes i material d'ús habitual. Els nens i nenes es reparteixen per l'aula amb total llibertat, recreant escenes, gaudint de noves experiències, creant converses i compartint emocions. El mestre farà de guia en tot moment, observant que tots els nens i nenes participen en l'espai. Els materials utilitzats en aquesta proposta són: mobiliari de cuina, utensilis de cuina, menjar, nines (roba de nines), carros, taules, cadires, telèfon.

«Ens disfressem»

La majoria dels nens i nenes gaudeixen d'allò més bé amb les disfresses. En aquest espai, és molt important deixar a l'infant actuar per iniciativa pròpia, no s'ha de forçar-los, cal respectar els seus ritmes. Hem de deixar que cada alumne faci el seu procés i que descobreixi per ell mateix les seues possibilitats. Aquest ambient afavoreix l'expressió oral i el llenguatge simbòlic, verbal i corporal de l'infant.

Els objectius que es volen aconseguir són, en primer lloc; fomentar la iniciativa, la independència i la creativitat, prendre consciència d'ells mateixos, identificar-se amb personalitats de l'entorn familiar, estimular la percepció dels infants, treballar l'autonomia en el procés de vestir-se i desvestir-se, explorar, manipular i descobrir material de diverses textures i característiques, desenvolupar la imaginació i la iniciativa, participar en dramatitzacions: imitació i representació de personatges i històries senzilles. I, per últim, tenir cura dels materials, ordenar-los i recollir-los en comú. A l'espai hi haurà tota mena de disfresses repartides en diferents penjadors, també els accessoris i complements. Els nens i nenes es distribuïran per l'espai segons els seus interessos, recreant diferents escenes, imitant als seus personatges favorits i gaudint amb el joc de manera lliure. Els materials que s'utilitzaran en aquesta proposta són: penjadors amb tot tipus de peces de disfresses i peces de roba i accessoris (maquillatge, crema hidratant, llapis d'ulls, pintallavis, esponges, pinzells, tovalloles desmaquilladores, espill, penjador).

4.4 Espai d'experimentació

A partir de l'experimentació, els infants desenvolupen la memòria, el raonament lògic, l'atenció i la capacitat de concentració. És un ambient que permet apropar als nens i nenes a aquesta habilitat, ja que faran ús d'un material que no hi tenen a les seues cases. A més, és una

oportunitat que tenen els infants d'explorar el món que els envolta i enriquir-se d'ell. Sens dubte, aquests són les raons per les quals em vaig impulsar a dissenyar aquest ambient.

L'espai d'experimentació el que pretén és estimular la curiositat i aspectes sensorials mitjançant materials que provoquen una actitud investigadora. Un espai on els nens i nenes experimenten, observen, descobreixen, manipulen, investiguen, i es creen preguntes sobre l'entorn que els envolta. El clima de l'espai ha de ser càlid i relaxat, deixar que l'infant experimente lliurement, que manipule, s'avorrisca, i quan arriba a aquest punt és quan comença a crear, a analitzar, fa hipòtesis. Així, deixem que es desenvolupe el seu pensament i aprenguen mitjançant l'observació i l'experimentació.

En aquest espai es tracta d'assolir tant els objectius com els continguts que s'estableixen en el Decret 38/2008. Des de les tres àrees que hi ha al currículum, l'àrea que està més relacionada amb aquest ambient és l'àrea del medi físic, natural, social i cultural. Alguns dels objectius que es volen aconseguir són: explorar i observar el seu entorn familiar, social i natural, per a la planificació i l'ordenació de la seua acció en funció de la informació rebuda o percebuda, mostrar interès i curiositat pels canvis a què estan sotmesos els elements de l'entorn per a identificar alguns factors que els influeixen i, per últim, valorar la importància del medi físic, natural, social i cultural, per mitjà de la manifestació d'actituds de respecte i la intervenció en la seua cura, segons les seues possibilitats. Ambdues propostes estan connectades amb alguns dels continguts d'aquesta àrea, com són l'acostament a la naturalesa i la cultura i vida en societat.

Les propostes que és duran a terme en aquest ambient són les següents: (Veure annex 8)

«Experimentació amb imams»

Amb aquesta proposta l'infant té l'oportunitat de jugar amb el magnetisme mitjançant imams de diferents formes (peces de construcció magnètiques, anells magnètics, xicotetes pilotes magnètiques i escurapipes). Els infants abans de començar amb l'experimentació, primer toquen, miren, observen el material i quan ja no saben que fer en ell, busquen una altra alternativa, s'observen entre ells i van provant, aleshores, ací és quan comencen a experimentar per ells mateixos, adquirint els aprenentatges de forma constructiva.

Els objectius que es volen aconseguir són, en primer lloc; descobrir les propietats dels imams i el magnetisme, al mateix temps que produeixen composicions amb elements imantats, un altre objectiu important és que interactuen amb els altres companys mitjançant el joc i per últim, tenir cura del material i recollir l'espai quan acaben. Els infants hi trobaran a l'espai diferents materials magnètics. D'entrada, el docent mostrarà als alumnes el material sense explicar com funciona o quines coses es poden fer en ell, ja que són els mateixos infants els que han d'experimentar amb ell. Amb el material de les peces de construcció magnètiques poden formar diferents figures, amb

el material compost pels anells i les xicotetes pilotes magnètiques, és un material amb repulsió, els anells floten i entre ells col·loquen les pilotes magnètiques, i l'infant va exercint diferent pressió amb les mans (primer en una mà, després amb les dues), prova de rodar. I amb els escurapipes, també juguen amb el magnetisme, és un material de ferro, aleshores atraient, és col·loquen dins d'una botella de plàstic i el nen experimenta amb els diferents imams, i comprova que quan arriba el pot manejar cap a dalt o cap avall, un altre company agafa un rellotge d'arena i posa temps, controla quant tarda a pujar tots els escurapipes a la part de dalt de la botella. Fent inclòs el compte enrere. Els materials que s'utilitzaran en aquesta proposta són: escurapipes, botelles de plàstic, imams de nevera, sorra, safates, imams de diferents grandàries, pilotes mecàniques i elements metàl·lics.

«Experimentació amb lupa i amb aparell binocular»

Aquesta proposta se centra en dos instruments que permeten observar diferents tipus de crustacis de diferents grandàries (petxines, caragols de mar). A la classe hi haurà pots de col·lecció dels diferents crustacis, aleshores els nens i nenes amb l'ajuda de les pinces agafen de les safates els crustacis i fan col·lecció. També poden observar mostres de diferents insectes, pel de gos, pel humà. Amb la lupa observaran elements més grandets i amb l'aparell binocular elements més xicotets. Els infants es converteixen en investigadors, que esbrinen i satisfacen la seua curiositat, al mateix temps que aprenen a utilitzar instruments nous.

Els objectius que es volen aconseguir són en primer lloc, conèixer diferents elements utilitzant la lupa i l'aparell binocular, al mateix temps que interactuen amb els altres companys mitjançant el joc i per últim, tenir cura del material i recollir l'espai quan acaben. A l'espai hi haurà safates amb diferents tipus de crustacis de diferents grandàries i diferents mostres que podran observar amb l'ajuda de la lupa i amb l'aparell binocular. Primerament, la mestra/e explicarà els diferents materials, què són i per a què serveixen i seguidament, explicarà les diferents mostres i els diferents crustacis. Els infants hauran d'experimentar amb els diferents materials, al mateix temps que van verbalitzant el que veuen. En primer, observaran amb la lupa els crustacis més grans i en segon lloc, els crustacis més xicotets els posaran al bol, i amb l'ajuda de l'aparell binocular els podran veure millor, ja que amb la lupa no aconseguiran a veure'ls bé. Els materials que s'utilitzaran en aquesta proposta són: aparell binocular, lupes, pots de plàstic de diferents crustacis marins (petxines, caragols de mar), safates amb crustacis de grandàries menudes, mostres d'insectes, de pel de gos, de pel humà, pinces i bols.

5. CONCLUSIONS

El tema tractat en aquest Treball Final de Grau és molt innovador. Ara bé, han sorgit dificultats a l'hora de realitzar el desenvolupament d'aquest treball, una d'aquestes ha estat l'escassetat de bibliografia. A penes existeixen treballs que parlen d'aquest tema, per tant, ha sigut molt complicat traure informació. Per una altra part, el temps emprat per a portar a terme aquest treball ha estat insuficient per a dissenyar els espais des de l'inici. Al mateix temps, tampoc s'ha pogut posar a la pràctica per la mateixa raó.

Al marge d'això, elaborar aquest treball ha sigut molt interessant i enriquidor, és un tema per explotar, i quan es trasllada als alumnes es veu molt bona acceptació i molts bons resultats en poc de temps. A més d'això, seria molt interessant que tots els centres aplicaren la metodologia d'espais d'aprenentatge.

Per continuar, alguns dels problemes que poden sorgir en aplicar aquesta metodologia poden ser, l'acceptació de les famílies, perquè és un mètode nou, no és conegut i les novetats a voltes, no s'accepten bé. Per tant, el repte és major. Per altra banda, els alumnes en un col·legi amb nomenament CAES tenen més desavantatges, en primer lloc amb la llengua, ja que la majoria són d'origen marroquí, i en segon lloc, no hi tenen hàbits assolits. A més, en un col·legi amb aquestes característiques no existeixen recursos materials, per tant, els mestres han de crear tot tipus de material a partir dels escassos recursos de què disposen. Per exemple, un dels espais indubtablement que als nens i nenes més els diverteix i al mateix temps més els enriqueix, és l'espai de la casa i el barri, ja que dona als infants l'oportunitat d'establir connexions amb els altres, a conèixer a si mateix i, sobretot a aprendre hàbits d'higiene i d'alimentació. A més, els alumnes es familiaritzen amb material que la gran majoria no tenen al seu abast.

Per tal de millorar aquesta metodologia en un col·legi amb alumnes amb necessitats de compensació educativa he pogut crear una possible línia de treball. Aquesta estarà enfocada principalment amb l'objectiu de fomentar la participació amb les famílies dins de l'aula i crear un clima de confiança entre la família i l'escola. La proposta seria realitzar tallers de cadascun dels espais en els quals participaran mestres, famílies i alumnes, donant l'oportunitat a les famílies a entrar i participar dins de l'aula en aquestes activitats. Una vegada les famílies s'hagen familiaritzat amb les activitats, la forma que propose d'encaminar aquestes activitats, és que una vegada per setmana el mestre es reunirà amb les famílies per organitzar-les. Ja que, han tingut l'ocasió de veure als nens i nenes treballar en les activitats, entre mestre i el grup de pares i mares, poden crear activitats realment interessants. L'hora de posar en marxa els tallers es decidirà entre dues parts, depenent dels horaris de les famílies i de les programacions de l'aula. En definitiva, aquesta línia de treball és una bona opció per a crear un bon clima amb tots els membres de la comunitat educativa, sobretot de millorar el desenvolupament dels infants. En definitiva, el que propose és que se siga continuant amb la investigació sobre aquesta metodologia.

Sens dubte, la implantació dels ambients d'aprenentatge en un col·legi amb nomenament CAES, seria un bon recurs per a incrementar les capacitats dels infants amb aquestes característiques, inclòs, ajudaria a apropar a les famílies a l'escola i, també als nens i nenes, ja que és present el gran desenganxe emocional.

Per una part, cal mencionar el punt més fort que té aquest treball. És la temàtica, és un tema poc treballat, poc conegut i amb molt de potencial. I, per una altra part els punts dèbils que es poden trobar en aquest treball és el temps que s'ha establert, no ha permet portar a terme els espais dissenyats, a més sols he tingut una toma de contacte amb el tema, dissenyar-lo per a un col·legi amb nomenament CAES ho fa més difícil. Per tant, no he pogut aplicar-lo al cent per cent.

Cal mencionar, que la selecció i disposició de determinats materials a l'aula condiciona notablement l'objectiu final de l'ambient, ja que es tracta de que l'infant assistisca a espais segons les seues preferències, gustos, interessos, desitjos; actue amb i en llibertat, fent-se responsable sobre la cura i organització dels materials; s'afavoreixen interaccions i es crea un ambient de treball grat, de cooperació, entre alumne-alumne i alumne-docent. També es pretén abordar un determinat contingut d'aprenentatge i propiciar estímuls i experiències en l'infant que donen lloc al seu aprenentatge. Dissenyar ambients que promouen l'aprenentatge implica planejar, organitzar, amb un objectiu pedagògic clar i d'acord amb les característiques, interessos i necessitats dels infants i del context en el qual estan immerss.

En definitiva, per a aconseguir aprenentatges significatius és important crear un clima caracteritzat pel bon tracte, tant amb els adults com amb els nens i nenes, el diàleg i el respecte per les individualitats (ritme d'aprenentatge, necessitats educatives especials, valors culturals i personals) a fi de propiciar la convivència, la participació, la llibertat d'expressió, l'escolta activa i el respecte a les opinions. Tot açò, comporta a un clima d'alegria, creativitat, joc i de companyonia.

Finalment, expose les meues impressions a partir d'una conversa que vaig tindre amb l'equip de govern del centre i la meua mestra supervisora sobre aplicar els espais d'aprenentatge al col·legi amb alumnes amb necessitats de compensació educativa. Des del primer moment em van transmetre molt d'entusiasme cap a la meua proposta, però ho van sentir molt per no poder aplicar-ho en aquest curs pel poc de temps que teníem, ja que aquesta proposta requereix temps i recursos perquè tinga un bon resultat. Al mateix temps, em van transmetre molt d'interés sobre aquesta metodologia i que l'estudiarien per intentar aplicar-la al curs vinent, ja que veuen molt de potencial per a l'enriquiment dels nens i nenes d'aquest centre.

6. BIBLIOGRAFIA

- Becerra, J.F. *et al.* (2006). Los ambientes de aprendizaje en el aula. *Nodos Y Nudos*, 3(21).
<https://doi.org/10.17227/01224328.1291>
- Castro-Pérez, M. y Morales-Ramírez, M. E. (2015). Los ambientes de aula que promueven el aprendizaje, desde la perspectiva de los niños y niñas escolares. *Revista Electrónica Educare*, 19(3). <https://doi.org/10.15359/ree.19-3.11>
- Comas A. (2012). Espais d'aprenentatge. Confiança, compromís i diversitat. *Guix*, 381, 57–62.
Recuperat de:
http://www.escolalamaquinista.cat/wp-content/uploads/2012/02/Guix_gener2012.pdf
- Duarte, J. (2003). Ambientes de aprendizaje: una aproximación conceptual. *Estudios Pedagógicos (Valdivia)*, (29). <https://doi.org/10.4067/S0718-07052003000100007>
- Iglesias, ML. (2008). Observación y evaluación del ambiente de aprendizaje en educación infantil: dimensiones y variables a considerar. *Revista Iberoamericana de Educación*. (47). 49-70.
- Irais, G. (2014). Ambiente de aprendizaje: su significado en educación preescolar Environment of Learning: its Meaning in Education Preschool. *Revista de Educación Y Desarrollo*, 29.
Recuperat de http://www.cucs.udg.mx/revistas/edu_desarrollo/anteriores/29/029_Garcia.pdf
- Loughlin, C. E. y Suina, J. H. (1994). *El ambiente de aprendizaje: Diseño y organización*. Madrid: Morata.
- Montessori, M. (1957). *Ideas generales sobre mi método*. Buenos Aires: Losada.
- Velasco, M.C. (2018). *Pedagogías alternativas. La escuela activa de Rebeca Wild*. Recuperat de <http://uvadoc.uva.es/bitstream/10324/29332/1/TFG-L1896.pdf>
- Zabalza, M.A. (1996). *Calidad en la educación infantil*. Madrid: Narcea.

Webgrafia

- Ambients | Escola Can Manent. Recuperat el 24 de gener, 2018, de <http://agora.xtec.cat/ceipcanmanent/ambients/>
- Escola Pública Els Pinetons Ripollet. Recuperat el 11 de febrer, 2018, de <http://www.escolapublicaelspinetons.cat/>
- Espais d'aprenentatge - Escola Pompeu Fabra. Recuperat el 16 de gener, 2018, de <https://sites.google.com/a/xtec.cat/escola-pompeu-fabra-l-h/espais-d-aprenentatge>
- lpardo. Escola Lluís Millet. Recuperat el 18 de febrer, 2018, de <http://blocs.xtec.cat/escolalluismillet/un-dia-a-lescola/els-ambients-del-lluís-millet/>

Una escola viva - Escola dels Encants. Recuperat el 24 de gener, 2018, de <https://www.escoladelsencants.cat/una-escola-viva>

Videografia

Experiències de les escoles Congrés-Indians i bressol Sant Nicolau: <https://vimeo.com/89496796>

Experiències de les escoles El Martinet i JM Céspedes <https://vimeo.com/89495601>

Debats sobre infants, ambients i autonomia: <https://vimeo.com/89498807>

Quina pedagogia habita els ambients: <https://vimeo.com/90026483>

7. ANNEXOS

(ANNEX 1) Espai d'art

ÍTEMS	NO	REGULAR	SÍ
1. Aplica tècniques plàstiques com: dibuix, pintura i modelatge.			
2. Utilitza el llenguatge plàstic per expressar i comunicar pensaments, sensacions i emocions.			
3. Adquireix la coordinació i el control del propi cos per a l'execució de les tasques de la vida quotidiana i d'activitats de joc.			
4. Adquireix progressivament hàbits d'ordre, comportament i treball.			
5. Discrimina els fonemes de la llengua vehicular i d'aprenentatge en situació d'ús i en contextos significatius.			
6. Posa cura en el treball i en el material.			
7. Interactua amb els altres companys mitjançant el joc.			

(ANNEX 2) Espai de construccions

ITEMS	NO	REGULAR	SÍ
1. Distingeix nocions bàsiques de mesura: gran/menut.			
2. Reconeix la situació a l'espai amb els conceptes: dins-fora, dalt-baix, lluny-prop de, davant-darrere, a través de.			
3. Adquireix la coordinació i el control del propi cos per a l'execució de les tasques de la vida quotidiana i d'activitats de joc.			
4. Adquireix progressivament hàbits d'ordre, comportament i treball.			
5. Discrimina els fonemes de la llengua vehicular i d'aprenentatge en situació d'ús i en contextos			

significatius.			
6. Posa cura en el treball i en el material.			
7. Interactua amb els altres companys mitjançant el joc.			

(ANNEX 3) Espai de la casa i el barri

ÍTEMS	NO	REGULAR	SÍ
1. Adquireix la coordinació i el control del propi cos per a l'execució de les tasques de la vida quotidiana i d'activitats de joc.			
2. Adquireix progressivament hàbits d'ordre, comportament, higiene, alimentació i treball.			
3. Discrimina els fonemes de la llengua vehicular i d'aprenentatge en situació d'ús i en contextos significatius.			
4. Posa cura en el treball i en el material.			
5. Interactua amb els altres companys mitjançant el joc.			

(ANNEX 4) Espai d'experimentació

ÍTEMS	NO	REGULAR	SÍ
1. Adquireix la coordinació i el control del propi cos per a l'execució de les tasques de la vida quotidiana i d'activitats de joc.			
2. Distingeix nocions bàsiques de mesura: gran/menut.			
3. Adquireix progressivament hàbits d'ordre, comportament i treball.			
4. Discrimina els fonemes de la llengua vehicular i d'aprenentatge en situació d'ús i en contextos significatius.			
5. Desenvolupa la curiositat, atenció i respecte cap als animals i plantes com a primeres actituds per a la conservació del medi natural.			

5. Posa cura en el treball i en el material.			
6. Interactua amb els altres companys mitjançant el joc.			

(ANNEX 5)

(ANNEX 6)

(ANNEX 7)

(ANNEX 8)

